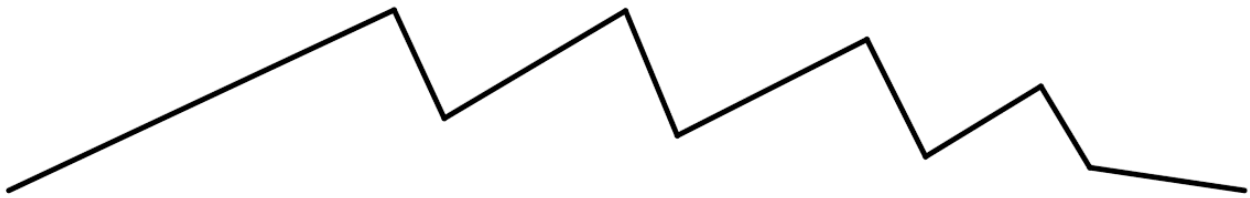

KAPČIAI

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

ATVIROS CENTRALIZUOTOS MUZIEJINIŲ VERTYBIŲ SAUGYKLOS SU
KOMPETENCIJŲ CENTRU PASTATO L. LEKAVIČIAUS G. 2, RUMŠIŠKIŲ MSTL.,
KAIŠIADORIŲ R. SAV., ATVIRAS ARCHITEKTŪRINIO PROJEKTO KONKURSAS

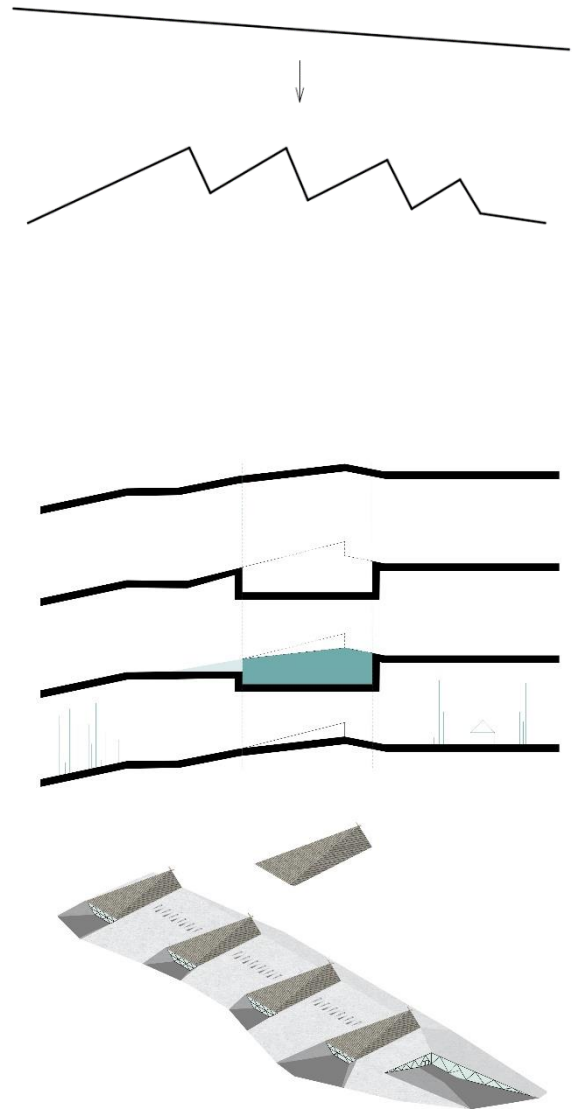
TURINYS

Meninė-urbanistinė-architektūrinė idėja	3
Projektuojamos konkurso teritorijos sprendiniai	4
Projektuojamo pastato vidaus sprendiniai	5
Projektuojamo pastato išorės apdailos sprendiniai	6
Interjero sprendiniai	7
Vidaus erdvių komfortas, pastato ilgaamžiškumas, eksploatacija	8
Energetinis efektyvumas. Ekologija. Tvarumas	9
Bendrieji statinio rodikliai	10
Naudoti šaltiniai	11

MENINĖ-URBANISTINĖ-ARCHITEKTŪRINĖ IDĖJA

Projekto sprendinius padiktavo pati nagrinėjama teritorija, kuri yra ypatingai charakteringa ir jautri. Teritorijos pašonėje esantis Etnografinis muziejus tarsi savaime iškėlė uždavinį ieškoti sinergijos tarp liaudies paveldo ir šiuolaikiškumo. Nors pagrindinė projektuojamo pastato funkcija – saugykla – skamba grubiai vietos atžvilgiu, tačiau siekis buvo integruoti tokios funkcijos pastatą į tradicinį ramų lietuvišką peizažą.

Pagrindinis projekto meninis-urbanistinis-architektūrinis tikslas – sprendinių integravimas į esamą vietos dvasią, gamtinę, kultūrinę situaciją, išraiškingo reljefo panaudojimas. Didžioji projektuojamo pastato dalis įkasama į šlaitą. Matomos pastato dalys – stogai – įkvėpti senovės lietuvių naudotų kapčių. Trumpai tariant, kapčius – supiltas kauburys apdengtas šiaudais ir žemėmis atliekantis rūšio skirto daržovėms per žiemą laikyti funkcija. Idėjinis principas į tikro kapčiaus konstravimą – ant esamo reljefo iškasama duobė būsimam pastatui, į kurią išdėliojamos skirtingiems muziejams reikalingos saugyklos ir kitos patalpos. Šis patalpų rinkinys uždengiamas natūraliu stogu suformuojant trikampių stogus – kapčius. Konkurso kontekste kapčius tampa muziejinių vertybių saugykla – pastatu. Į eilę išrikiuoti statmenai keliukai atsukti keturi kapčiai sukuria gatvinio kaimo, paplitusio Lietuvoje, įvaizdį. Matomos kapčių dalys tarsi tradicinių kaimo sodybų šlaitiniai stogai su savo elementais – lėkais, gontais (skiedromis). Tokiu būdu projektuojamas pastatas įkomponuojamas į gamtinį-urbanistinį kontekstą, bei išsaugo ir praturtina projektuojamos konkurso teritorijos ir gretimų teritorijų identitetą. Projektuojamas pastatas ir greta jo esanti teritorija dera tarpusavyje. Projekto išraiška neatsitiktinė, atpažįstama ir išskirtinė šalies ir regiono kontekste.

Pav. 1 Idėjinės projekto schemas

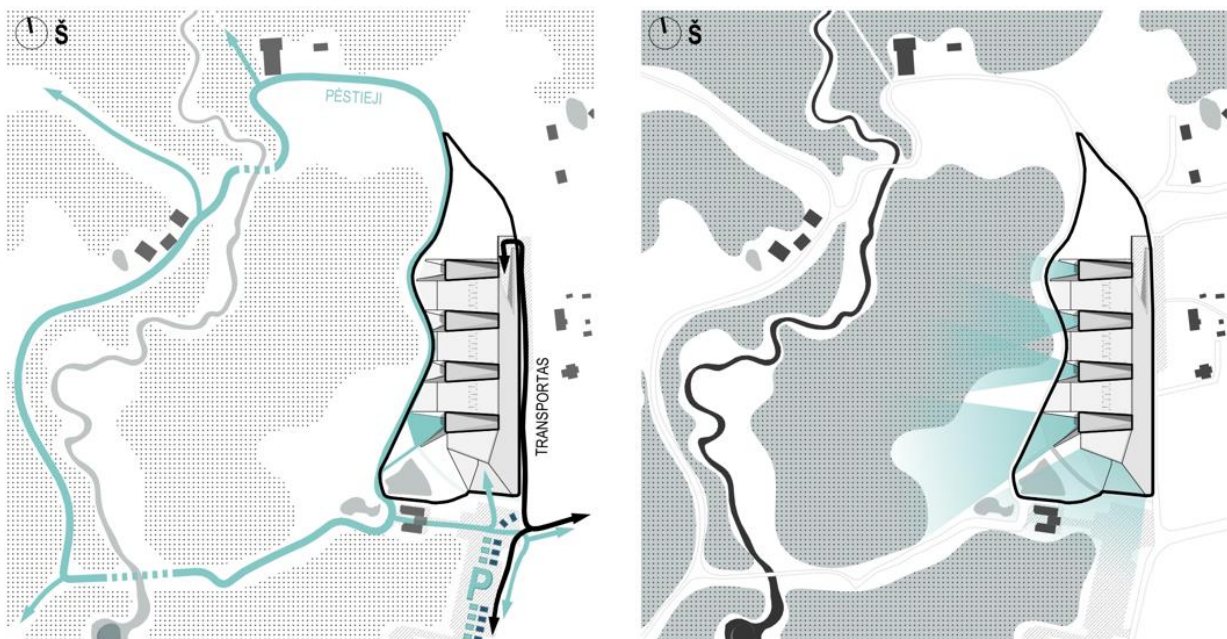
Pav. 2 Istorinė kapčių fotografacija

PROJEKTUOJAMOS KONKURSO TERITORIJOS SPRENDINIAI

Nagrinėjamoje teritorijoje numatomi šie principiniai teritorijos sutvarkymo sprendiniai:

- automobilių parkavimas esamose aikštelėse L. Lekavičiaus ir Jankos gatvėse;
- sunkiojo transporto rampa paslėpta po žeme, privažiavimas iš L. Lekavičiaus gatvės šiaurinės pusės, siekiant maksimaliai paslėpti ūkinę dalį, nuo reprezentacinės teritorijos dalies;
- projektuojamos dvi aikštės: viršutinė – susitikimų aikštė prieš pagrindinį įėjimą, apatinė – renginių aikštė prieš antrinį įėjimą. Viršutinėje aikštėje numatytas atsisėdimas ir dviračių saugykla po stogu. Apatinė aikštė atveria į priešais esančią pievą, kuri galėtų būti panaudojama didesniems renginiams. Taip pat šioje aikštėje numatomi lauko baldai kavinei, dviračių stovai;
- apželdinti pastato stogai, kurie gali būti eksploatuojami ir nuo kurių atsiveria vaizdai į aplinkinį kraštovaizdį;
- išsaugomos esamos pėsčiųjų jungtys. Siūlymas įrengti papildomą takelį palei esantį vandens telkinį, kuris nukreiptų lankytojus įėjusius per centrinę LEM kasą;
- išsaugomas keliukas, skirtas aptarnauti esamą dujų rezervuarą;
- projektuojamas pastato tūris veikia kaip barjeras nesankcionuotam patekimui į muziejaus teritoriją.

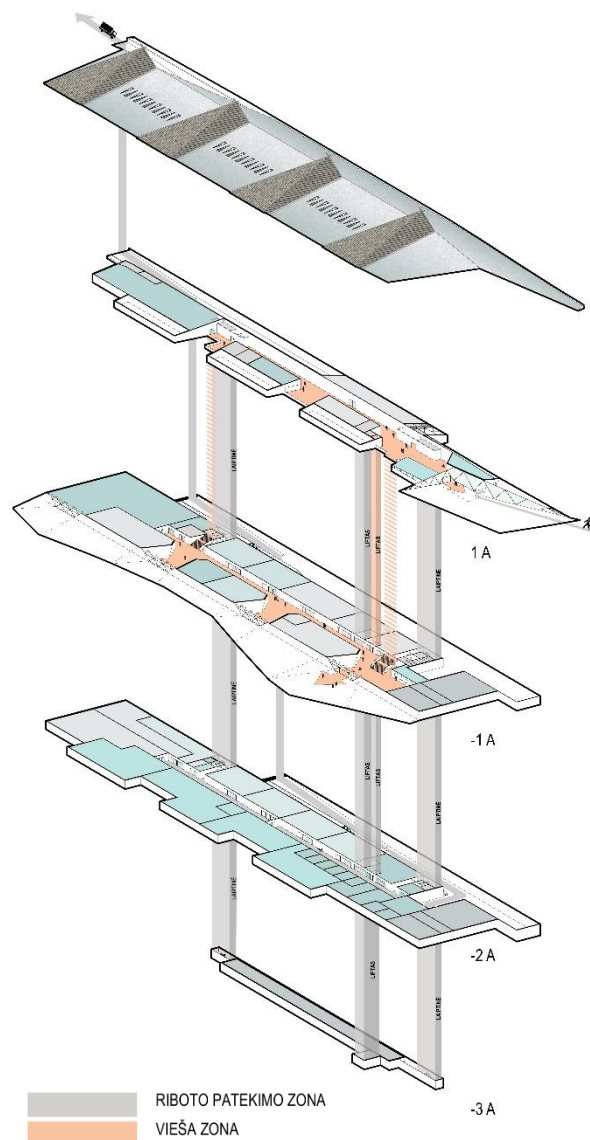
Numatyti sprendiniai turės teigiamos įtakos vietos socialiniam kontekstui. Projektuojamose aikštėse galės vykti įvairūs renginiai, kurių vieta nėra per daug nutolusi nuo pagrindinio įėjimo į muziejų, todėl pasiekiami didesnėms skirtingų žmonių grupėms. Taip pat pastate projektuojamas kompetencijų centras, šalia pagrindinio įėjimo į pastatą, kuris gali tapti vietos bendruomenės susirinkimų vieta.

pav. 3 Judėjimo ir vizualinių ryšių schemas

PROJEKTUOJAMO PASTATO VIDAUS SPRENDINIAI

Pagrindinė projektuojamo pastato funkcija – atvira muziejinių vertybių saugykla. Pastato funkcinio planavimo tikslas maksimaliai atverti kuo daugiau erdvių, kurios gali būti panaudojamos lankymo tikslais. Lankytojams atveriamas 1 aukštas ir -1 aukštas. Į pirmą aukštą patenkama iš aukštuminės aikštės (pagrindinio įėjimo) ir jame projektuojama ekspozicijų salė, muziejinių vertybių saugyklos, kompetencijų centras, administracinės patalpos, san. mazgai, techninės patalpos. Taip pat šiame aukšte numatyta suvenyrų-bilietų kasa. Į -1 požeminį aukštą patenkama iš apatinės aikštės (antrinio įėjimo). Aukšte projektuojamos muziejinių vertybių saugyklos, ekspozicijos nišos (ekspozicijos salės tęsinys), kavinė, san. mazgai. Ekspozicinėse nišose be natūralaus apšvietimo per vitrinas atveriami vizualiniai ryšiai į vaizdingą aplinkinę teritoriją. Judėjimas tarp pirmo aukšto ir antresolės vyksta ratu. Numatyta galimybė apžiūrėti muziejines vertybes iš koridoriaus pro pertvarose į saugyklas montuojamus langus. Kavinėje taip pat numatyta vitrina, pro kurią atsiveria vaizdas į didelių gabaritų saugyklas. Į -2 požeminį aukštą numatytas eksponatų pristatymas ir jų priežiūros patalpos. Dėl to šis aukštas uždarsnis nuo lankytojų ir į jį galima patekti tik su leidimu. Taip pat rūsyje projektuojamos muziejinių vertybių saugyklos, san. mazgai, buitinių atliekų konteineriai. -3 požeminiame aukšte numatyta specialios paskirties saugykla – kapsulė. Į visus pastato aukštus galima patekti liftais-keltuvais, bei laiptais.

Pav. 4 Funkcinė pastato schema

Projektuojamas pastatas 1 antžeminio aukšto ir 3 požeminių aukštų. Pastato aukštis nuo vidutinės statybos zonos altitudės – 11,85 m. Aukštų aukštis tarp perdangų 3,60 m.

Lankytojų ir darbuotojų srautai atskiriami. Lankytojams numatyti įėjimai iš reprezentacinių viršutinės ir apatinės aikščių, tuo tarpu darbuotojai į pastatą gali patekti pro dviračių saugykloje numatytu atskiru įėjimu į pastatą arba per rampos zoną.

PROJEKTUOJAMO PASTATO IŠORĖS APDAILOS SPRENDINIAI

Projektuojamo pastato išorę siekiama kuo labiau integruoti į aplinkinį natūralų lietuvišką kraštovaizdį. Didžiąją pastato fasadų dalį sudaro penktasis fasadas – stogas – kuris atkartoja esamo šlaito liniją ir yra apželdinamas vietinės kilmės augalija. Matomos stogo dalys – kapčių stogai – apdailinami tradicinėje lietuvių architektūroje naudojama maumedžio gontų (skiedrų) danga. Gontiniai stogai užbaigiami panaudojant akcentus – lėkius. Dalis šlaite matomo vakarinio fasado ir pietinis fasadas įstiklinama naudojant aliuminio fasadinę sistemą.

Pav. 5 Pastato išorės vizualizacijos

INTERJERO SPRENDINIAI

Siekama, kad projektuojamo pastato vidaus erdvės būtų švarios ir minimalios estetikos. Siekiamybė Lankytojams skirtuose aukštuose skirtingų muziejų saugyklos negrupuojamos, siekiant lankytojams pro atitvarose įrengtus langus apsteikti kuo didesnę eksponatų įvairovę. Kituose aukštuose, į kuriuos patenkama su leidimu, saugyklos grupuojamos pagal muziejus. Vidinių erdvių apdaila lakoniška – numatomos baltai dažytos atitvaros su vitrinomis į muziejinių vertybių saugyklas. Grindų danga – liejama šviesiai pilkos spalvos. Kapčių stogų konstrukcijos iš balinto medžio. Lankytojams skirtose erdvėse užtikrinamas natūralus apšvietimas per langus numatytus kapčių stoguose rytinėje pusėje ir pirmo aukšto sienose ekspozicijų nišose. Vitrinos ekspozicinėse nišose praturtina vidaus erdves ne tik natūraliu apšvietimu, bet ir aplinkinės teritorijos vaizdais. Ekspozicijų salės grindyse numatyti langai grindyse galimybei apžvelgti saugyklose žemiau esančias muziejines vertybes. Kai kurios patalpos lankytojų zonose grupuojamos į aiškios geometrijos struktūras, siekiant sukurti skrynių išdėstytą erdvėje įspūdį. Efektą siekiamą išryškinti šias struktūras dengiant natūralaus medžio apdaila. Ekspozicijų erdvėse numatomas muziejinių vertybių eksponavimas mobiliuose muziejiniuose staluose, bei kai kurių vertybių kabinimas ant sienos panaudojant specialias pakabinimo sistemas ir sienutes.

Pav. 6 Pastato vidaus vizualizacijos

VIDAUS ERDVIŲ KOMFORTAS. PASTATO ILGAAMŽIŠKUMAS. EKSPLOATACIJA

Lankytojų zonose ekspozicinėse erdvėse numatytas natūralus apšvietimas angose stoge ir vakariniame projektuojamo pastato fasade. Natūralus apšvietimas taip pat suprojektuotas kompetencijų centre ir administracinėse patalpose. Vizualinio komforto vidaus erdvėms prideda per vitrinas fasaduose matomas vaizdingas teritorijos kraštovaizdis. Muziejinių vertybių saugojimui saugyklose numatytos stelažų ir bėginės sistemos.

Tualetai ir darbuotojų poilsio patalpos projektuojamame pastate išdėstytos ne toliau nei 75 metrai nuo darbo vietų. -2 požeminiame aukšte dalis pritaikytinos priedangos funkcijai. Apatiniame aukšte projektuojamos specialios paskirties saugyklos – kapsulės – konstrukcijos sustiprintos. Priešgaisrinė sistema numatoma dujinė-sprinklerinė.

Pagrindiniai konstrukciniai sprendiniai:

- poliniai pamatai;
- tarpaukštinės surenkamos konstrukcijos (perdangos, kolonos). Specialios paskirties saugyklos konstrukcijos iš monolito;
- apželdinto stogo perdanga – monolitinė g/n, kapčių stogai iš medžio konstrukcijų;
- vidinės saugyklų atitvaros iš mūro.

Pastato statybos procese numatomos naudoti ilgaamžės medžiagos – surenkamo g/b ir monolito laikančiosios konstrukcijos, medienos konstrukcijos kapčių stogams, aliuminio sistemų vitrinos, silikatinių plytų mūras, g/k pertvaros. Esant poreikiui, nekeičiant pastato laikančiųjų konstrukcijų paliekama galimybė pertvarkyti ir pritaikyti vidaus erdves kitoms funkcijoms.

Pav. 7 Pastato vidaus vizualizacija

ENERGETINIS EFEKTYVUMAS. EKOLOGIJA. TVARUMAS

Projektuojamas pastatas A++ energetinės klasės. Naudojami atsinaujinantys energijos šaltiniai – pastato naudojama žemės gelmių energija, karšto vandens ruošimui pasitelkiami geoterminės sistemos šilumos siurbliai, diegiamos antrinio vandens panaudojimo sistemos, pastato elektros poreikis tenkinamas iš nutolusių saulės elektrinių. Pastato vidaus erdvių ir išorės apšvietimui naudojami energiją taupantys LED šviestuvai. Numatomos energiją taupančios inžinerinės sistemos – mechaninio vėdinimo sistemos su šilumograža. Pastato vėdinimui numatytos vandeninės sistemos. Visose patalpose, kuriose bus laikomos muziejinės vertybės diegiamos automatinės patalpų mikroklimato palaikymo sistemos.

Pagrindinė inžinerinė įranga montuojama pastato centre esančio stogo nišose, kas leidžia efektyvinti vėdinimo sistemų trasa, mažinti magistralinių ortakių diametrus.

Tiesiogine saulės šviesa numatyta riboti naudojant pasyvias saulės kontroles priemones – įgilinant skaidrias fasado atitvaras į fasadą, taip pat vakarinėje pusėje virš vitrinų suprojektuoti stogeliai.

Projektuojamo pastato architektūra minimalistinė, matomos pastato dalys turi tradicinės architektūros bruožų ir darniai integruojamos į esamą aplinką. Vėdinimo įranga slepiama stogo nišose. Esamas kraštovaizdis nedarkomas, išsaugomi gamtiniai ir vizualiniai resursai.

Statybai bus naudojamos kokybiškos, vietoje gamintos, ilgaamžės, aplinkai draugiškos medžiagos – perdirbtas metalas, mediena iš atsodintų miškų. Kapčių stogai planuojami iš medinių konstrukcijų, didžioji dalis g/b konstrukcijų – surenkamos. Naudojamos medžiagos tokios, kurias galima perdirbti ir pakartotinai panaudoti.

Lankytojams skirtose erdvėse numatytas natūralus apšvietimas pro pastato atitvarose numatytas vitrinas. Likusią elektros energiją rekomenduojama naudoti iš atsinaujinančių šaltinių – nutolusių saulės elektrinių parkų (pvz. netoliese esanti Rusonių saulės elektrinė).

Projektuojamas energetiškai efektyvus pastatas. Projektuojamo pastato stogai apželdinami su galimybe panaudoti lietaus vandenį eksploatuojant pastatą. Vietinė augalija apželdinti stogai prisideda prie geresnės pastato termoreguliacijos ir oro kokybės. Gaisrų gesinimui planuojama naudoti vandenį iš šalia esančių vandens telkinių.

Sklypo sprendiniuose numatytas minimalus kiekis lietaus nelaidžių dangų. Nelaidi lietaus asfalto danga naudojama tik rampos zonoje.

Siekis, kad dalis pastate suprojektuotas kompetencijų centras taptų bendruomenės susitikimų vieta. Tokiu būdu projektuojamas pastatas įgautų dar vieną papildomą funkciją ir prisidėtų prie socialinio tvarumo gerinimo.

Taip pat skatinimas keliavimas bemotorėmis transporto priemonėmis. Prie pagrindinių įėjimų projektuojamos dviračių stovėjimo vietos su pakrovimo stotelėmis.

BENDRIEJI STATINIO RODIKLIAI

Eil. Nr.	Pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Pastabos
Žemės sklypas				
1.	Žemės sklypo plotas	m ²	17 651	Pateikiamas konkurso teritorijos, bet ne viso žemės sklypo (unikalus Nr. 4950-0004-0018) plotas
2.	Žemės sklypo užstatymo intensyvumas	%	16	Skaičiuojamas konkurso teritorijai, bet ne visam žemės sklypui (unikalus Nr. 4950-0004-0018)
3.	Žemės sklypo užstatymo tankis	%	46	Skaičiuojamas konkurso teritorijai, bet ne visam žemės sklypui (unikalus Nr. 4950-0004-0018)
4.	Pastato užstatymo plotas	m ²	8 095	
5.	Kietų dangų plotas žemės sklype	m ²	1 538	Skaičiuojamas konkurso teritorijai, bet ne visam žemės sklypui (unikalus Nr. 4950-0004-0018)
6.	Želdynų plotas žemės sklype	m ²	12 756	Skaičiuojamas konkurso teritorijai, bet ne visam žemės sklypui (unikalus Nr. 4950-0004-0018) Apželdintų stogų plotas – 5 557 m ²
7.	Antžeminių automobilių stovėjimo vietų skaičius žemės sklype	vnt.	0	Skaičiuojamas konkurso teritorijai, bet ne visam žemės sklypui (unikalus Nr. 4950-0004-0018)
Pastatas				
8.	Pastato bendrasis plotas	m ²	14 268*	
9.	Pastato požeminės dalies plotas	m ²	11 634	
10.	Pastato antžeminės dalies plotas	m ²	2 634	
11.	Pastato tūris	m ³	88 305	Požeminis tūris – 55 500 m ³ Antžeminis tūris – 32 805 m ³
12.	Pastato požeminės dalies aukštų skaičius	vnt.	3	
13.	Pastato antžeminės dalies aukštų skaičius	vnt.	1	
14.	Pastato aukštis	m	11,85	
15.	Požeminių automobilių stovėjimo vietų skaičius	vnt.	0	

* Pastaba – vadovaujantis konkurso sąlygų VI.6. Projekto pasiūlymo atmetimo pagrindai skyriaus p. 123.3.2 nuostatomis, projektuojamo pastato bendras plotas neviršija nurodyto maksimalaus pastato bendrojo ploto daugiau nei 5,0% (maksimalus bendras plotas iki 14 280,00 m²). Konkursinio pasiūlymo bendras plotas toks kaip nurodyta bendrųjų statinio rodiklių lentelėje – 14 268 m² (plotas viršijamas 4,9%).

NAUDOTI ŠALTINIAI

Pav. 2 Rasa Bertašiūtė. Kaimo statyba: Dzūkija. 2012 m. ISBN 978-609-420-263-6. 15 psl. Rūsiai bulvėms Žižmų k. Šalčininkų r. (VU, F81-4468)